

ПЛАТФОРМА 1

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА СТАРТАП-ІНІЦІАТИВ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

УДК 37:005.334(477)

Белялов Т.Е., д.е.н., професор
Київський національний університет
технологій та дизайну

РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Україна переживає найважливіший період у своїй історії, знаходячись у стані війни, спровокованої росією. Наша країна активно працює над повоєнним відродженням, використовуючи свій потенціал в галузі освіти для створення сучасної освітньої системи, що відповідає потребам суспільства та забезпечує сталість освітнього процесу, навіть у складних умовах війни. Україна, як суверенна держава, не лише веде внутрішню боротьбу за зміцнення освітніх структур, але й займає активну позицію на глобальній арені, де ефективне управління освітою має вирішальне значення для її конкурентоспроможності та інтеграції. Проте, в умовах військового стану та переходу до повоєнного розвитку, управління освітою стає важливим чинником, який визначає збереження потенціалу країни та її привабливість для міжнародного співтовариства в сфері освіти та науки. Водночас, стан освітнього менеджменту в Україні відображає низку викликів й загроз, які можуть серйозно підірвати якість освіти.

Поняття «ризик» має стародавні коріння, яке досліджували в математиці та статистиці шляхом накопичення наукових знань про ймовірнісний характер явищ у природі та суспільстві. Пізніше ризик став об'єктом дослідження у теорії ігор, теорії ймовірностей, прийняття рішень, операцій, логіки, психології, соціології, правознавства, психологічної етики, військових, економічних, демографічних, медичних наук тощо [1].

Всесвітній економічний форум серед основних геополітичних ризиків сьогодення визначає наступні: недостатня спроможність урядів та міжнародних організацій вирішувати глобальні проблеми, що може призвести до кризових ситуацій; політичні нестабільності та конфлікти в різних країнах можуть спричинити економічні й соціальні кризи в усьому світі; слабка регуляторна система в країнах може призвести до економічних збоїв та фінансових криз; розповсюдження зброї масового знищення може створити загрозу безпеці та стабільності на міжнародному рівні; протистояння між країнами або групами може призвести до напруженості в міжнародних відносинах та конфліктів; дії терористичних організацій

можуть призвести до людських жертв, економічних втрат та загрози глобальній безпеці [2].

Проте, у сфері освітнього менеджменту ризик має свої особливості. З погляду управління ризиками, вища освіта представлена у трьох аспектах: як мікросфера суспільства (соціальна безпека та захист), як організація (організаційна безпека та захист) та як захисник знань (безпека знань). Деякі ризики є унікальними для вищої освіти (захист знань), інші залежать від розвитку суспільства (соціальна безпека), а ще деякі є загальними для всіх організацій (освіта як організація).

Проте, необхідно відзначити, що заклади вищої освіти ще не мають системного розуміння політики безпеки та управління кризовими ситуаціями. Університети, їх персонал та здобувачі вищої освіти обмежені в знаннях щодо ризиків, з якими вони можуть зіткнутися.

Основними ризиками в управлінні закладами вищої освіти можна визначити наступні:

1. Недостатність фінансування закладів вищої освіти;
2. Недостатність технічного забезпечення закладів вищої освіти;
3. Брак управлінського персоналу;
4. Нестача викладацького персоналу через мобілізацію до лав ЗСУ;
5. Зниження якості освіти через дистанційну форму навчання;
6. Зміна політичної влади;
7. Економічний ризик;
8. Міграційний ризик;
9. Погіршення ментального здоров'я;
10. Дефіцит безпеки;
11. Брак соціального забезпечення.

Освіта є ключовим фактором у розвитку країни та підвищенні якості життя її громадян. Освічена нація має кілька переваг: освіта стимулює творчість та інновації серед населення, що сприяє розвитку нових технологій, ідей та підходів у різних галузях економіки та науки; інвестиції в освіту допомагають покращити продуктивність праці, збільшують кількість кваліфікованих працівників та стимулюють інноваційний розвиток, що сприяє сталому економічному зростанню; освічені громадяни мають більше можливостей для отримання високооплачуваних робіт та кар'єрного зростання, що веде до підвищення рівня доходів та якості життя; освічене суспільство більш схильне до співпраці та взаємодії, розвиває культуру мирного співіснування, толерантності та розуміння різноманітності.

В сучасних умовах проблема безпеки дійсно є однією з найважливіших для України, оскільки військові дії, які тривають у деяких регіонах країни, призвели до: серйозного руйнування не лише критичної інфраструктури, але й соціальних закладів, зокрема, закладів освіти; нестабільності рівня попиту та пропозиції, постійного посилення конкуренції, швидких темпів розвитку техніки й технології, неконтрольованої інфляції, а також інших економічних

чинників, що створюють умови виникнення ризику в діяльності університетів.

Відповідно, важливою частиною управління освітнім закладом є впровадження та використання системи управління ризиками в освітній діяльності.

Література

1. В.Вітлінський, Г. Великоіваненко, Ризикологія в економіці та підприємстві. URL: https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/scientific_schools/mtrve/mtrve_praci/mtrve_prazi/ruzvecontp/
2. The Global Risks Report 2023, 12th Edition: World Economic Forum, Geneva. 2017. URL: http://www3.weforum.org/docs/GRR23_Report_web.pdf

УДК 330.1: 335.01

Люманов А.С., аспірант
Белялов Т.Е., науковий керівник, д.е.н., професор
Київський національний університет
технологій та дизайну

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

В сучасних умовах малий бізнес стає одним із основних компонентів економічного потенціалу України, вплив якого охоплює всі сфери життя суспільства. Стабільність та розвиток малого бізнесу є ключовими для забезпечення економічної стійкості та процвітання країни. Інновації приносять позитивні зміни в суспільство та економіку, сприяючи підвищенню продуктивності та результативності економічних показників. Вони також допомагають підвищити здатність конкурувати з провідними світовими лідерами у глобальному середовищі та забезпечують довгострокові темпи зростання.

Проте протягом останніх двох років вітчизняний бізнес відчуває негативні наслідки повномасштабної війни, яку росія веде проти нашої держави. В цілому економічна та соціальна сфери України в 2022–2023 роках під дією повномасштабної збройної агресії росії опинилась у надскладній ситуації, що негативно впливає на діяльність підприємств малого бізнесу. Необхідно відзначити, що падіння вітчизняної економіки у 2022 році було найглибшим за всю історію України. Відповідно до [1] у 2022 році реальний ВВП зменшився на 29,1% (у 1-му кварталі падіння становило 14,9%; у 2-му кварталі – 36,9%; у 3-му кварталі – 30,6% та у 4-му кварталі – 31,4%)

Незважаючи на складні обставини, такі як активні бойові дії та обстріли, малий та середній бізнес продовжує робити все можливе для збереження та розвитку своїх підприємств.